

DECIZIE

17 aprilie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Dumitru Mardari

examinând recursul declarat de avocatul Alexandru Bot în numele și interesele Dianei Coroi,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Diana Coroi, intervenient accesoriu Vladimir Tabunșcik, împotriva Organizației de Microfinanțare „Alfa Resurse” Societate cu Răspundere Limitată, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Bistretto” și executorul judecătoresc Victor Cațer, cu privire la rezoluțiunea contractului de ipotecă și a contractului de fidejusiune și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva încheierii din 28 februarie 2019 și încheierii din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 3 aprilie 2017, Diana Coroi, intervenient accesoriu Vladimir Tabunșcik, a depus cerere de chemare în judecată împotriva OM „Alfa Resurse” SRL, intervenienți accesorii SRL „Bistretto” și executorul judecătoresc Victor Cațer, prin care a solicitat:

- rezoluțiunea contractului de ipotecă nr. 3396 din 5 octombrie 2016, încheiat între OM „Alfa Resurse” SRL și Diana Coroi;
- rezoluțiunea contractului de fidejusiune nr. 06-09/2016F1 din 15 septembrie 2016, încheiat între OM „Alfa Resurse” SRL și Diana Coroi;
- compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 1 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, s-a respins ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată înaintată de Diana Coroi.

S-a încasat de la Diana Coroi în beneficiul OM „Alfa Resurse” SRL, suma de 2 000 lei cu titlu de cheltuieli de asistență juridică.

La 3 septembrie 2018, avocatul Alexandru Bot, în numele și interesele Dianei Coroi, a declarat apel împotriva hotărârii din 1 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana.

Prin încheierea din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel depuse de avocatul Alexandru Bot în numele și interesele Dianei Coroi și s-a acordat apelantei termen de 20 zile din momentul comunicării încheierii

pentru lichidarea neajunsurilor, și anume: prezentarea cererii de apel motivate și a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 18 750 de lei.

La 20 noiembrie 2018, avocatul Alexandru Bot în numele și interesele Dianei Coroi, a depus, prin intermediul poștei electronice, cerere privind scutirea parțială de plata taxei de stat, și anume până la suma de 150 lei.

Prin încheierea din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiată cererea depusă de avocatul Alexandru Bot în numele și interesele Dianei Coroi cu privire la scutirea parțială de plata taxei de stat.

S-a comunicat apelantei Diana Coroi despre necesitatea prezentării dovezii de plată integrală a taxei de stat în sumă de 18 750 de lei, acordându-i pentru aceasta termen de 20 de zile calendaristice, calculat din momentul recepționării încheierii.

S-a considerat în continuare că cererii de apel depuse de avocatul Alexandru Bot în numele și interesele Dianei Coroi împotriva hotărârii din 1 august 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, nu îi este dat curs.

S-a explicat apelantei Diana Coroi că în caz dacă nu va lichida neajunsul indicat în încheiere, în termenul acordat de instanță, cerere de apel nu va fi considerată depusă și, împreună cu actele anexate, va fi restituită.

La 28 decembrie 2018, avocatul Alexandru Bot în numele și interesele Dianei Coroi, a declarat recurs împotriva încheierii din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea integrală a acesteia, cu soluționarea în fond a cererii de scutire de la plata taxei de stat, prin scutirea apelantei Diana Coroi de la plata taxei de stat până la suma de 150 de lei.

Prin încheierea din 30 ianuarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, s-a restituit recursul declarat de avocatul Alexandru Bot în numele și interesele Dianei Coroi împotriva încheierii din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Prin încheierea din 28 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel declarată de avocatul Alexandru Bot în numele și interesele Dianei Coroi împotriva hotărârii din 1 august 2018 a Judecătorei Chișinău, sediul Ciocana, din motivul neînlăturării în termenul acordat de instanța de apel a neajunsurilor indicate în încheierea din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

La 20 martie 2019, avocatul Alexandru Bot în numele și interesele Dianei Coroi, a declarat recurs împotriva încheierii din 28 februarie 2019 și încheierii din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a încheierilor, cu soluționarea în fond a cererii de scutire de la plata taxei de stat și dispunerea scutirii apelantei Diana Coroi de la plata taxei de stat până la suma de 150 de lei.

În motivarea recursului a exprimat dezacordul cu încheierile contestate, invocând că sunt neîntemeiate și pasibile de a fi casate.

În sensul dat, reprezentantul recurentului a indicat că consideră încheierea din 28 februarie 2019 ca fiind ilegală, similară celei din 22 noiembrie 2018.

Astfel, a relatat că unica rațiune a Curții de Apel Chișinău privind neadmiterea scutirii de la plata taxei de stat rezultă din necomunicarea informației despre calitatea de administrator a SRL „Black Eyes Coffee”. Or, necomunicarea informației date a rezultat în exclusivitate din faptul că respectiva companie este inactivă, raportând zero venituri de la data fondării sale.

Reflectarea informației despre calitatea de administrator al SRL „Black Eyes Coffee” era din start inutilă și respectiv nu poate influența soluția privind scutirea apelantei de la plata taxei de stat. Informația relevantă a fost deja anexată la dosar.

A menționat că, instanța de apel opinează și asupra faptului că apelanta nu s-ar fi conformat indicațiilor din încheierea din 22 noiembrie 2018. Or, însăși Curtea de Apel Chișinău a indicat eronat faptul că respectiva încheiere este susceptibilă recursului, fiind astfel exploatată respectiva cale de atac prin recursul depus la data de 28 decembrie 2018.

Consideră că Curtea de Apel Chișinău la restituirea dosarului de către Curtea Supremă de Justiție urma să decidă asupra acordării unui termen suplimentar pentru achitarea taxei de stat în vederea corectării erorii sale. Or, dimpotrivă instanța de apel, după constatările instanței de recurs din încheierea din 30 ianuarie 2019, a restituit apelul pe motiv că nu ar fi fost achitată taxa de stat în termen de 20 zile de la data comunicării încheierii din 22 noiembrie 2018.

Astfel a remarcat că soluția restituirii nu a fost operată decât la data de 28 februarie 2019, după emiterea încheierii din 30 ianuarie 2019 a Curții Supreme de Justiție.

Deci, până la data de 30 ianuarie 2019, Curtea de Apel Chișinău nici nu a admis posibilitatea restituirii apelului în condițiile în care opera în limitele proprii erori despre necesitatea epuizării recursului declarat pe marginea încheierii. Altfel spus, Curtea de Apel Chișinău, în vederea respectării dreptului la un proces echitabil, urma să-și corecteze propria eroare prin acordarea unui nou termen de achitare a taxei de stat, nu să decidă restituirea apelului.

Totodată, deja la soluționarea restituirii apelului, Curtea de Apel Chișinău comite din nou erori relative posibilității de contestare a încheierii din 28 februarie 2019, indicând că aceasta nu este susceptibilă de recurs decât odată cu fondul cauzei.

În conformitate cu art. 425 din Codul de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Materialele dosarului atestă că copia încheierii din 28 februarie 2019 a fost expediată în adresa participanților la proces, inclusiv reprezentantului recurentei Diana Coroi, avocatului Alexandru Bot, la 5 martie 2019, prin intermediul poștei electronice. (vol. II, f.d. 123-124)

Din aceste motive, Colegiul consideră că recursul declarat la 20 martie 2018 este în termen.

În conformitate cu art. 426 alin. (3) din Codul de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copiei certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Examinând recursul declarat, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, cu menținerea încheierilor contestate, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 364 alin. (1) din Codul de procedură civilă, cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

Art. 365 alin. (4) din Codul de procedură civilă prevede că, la cererea de apel se anexează dovada de plată a taxei de stat dacă apelul se impune cu taxă.

În conformitate cu art. 83 din Codul de procedură civilă, taxa de stat reprezintă o sumă care se percepe, în temeiul legii, de către instanța judecătorească în

beneficiul statului de la persoanele în ale căror interese se exercită actele procedurale de judecare a cauzei civile sau cărora li se eliberează copii de pe documente din dosar.

În acțiunile patrimoniale, taxa de stat se determină în funcție de caracterul și valoarea acțiunii, iar în acțiunile nepatrimoniale și în alte cazuri prevăzute de lege, în proporții fixe, conform Legii taxei de stat.

În conformitate cu art. 84 din Codul de procedură civilă, se impune cu taxă de stat fiecare cerere de chemare în judecată (inițială și reconvențională), cererea intervenientului principal, cererea vizînd cauzele cu procedură specială, cererea de eliberare a ordonanței judecătorești, cererea de declarare a insolvenței, cererea de eliberare a titlului executoriu privind executarea hotărârilor arbitrale, cererea de apel, cererea de recurs, precum și cererea de eliberare a copiilor (duplicatelor) de pe actele judecătorești.

Conform art. 3 alin. (1) lit. a) și lit. j) din Legea taxei de stat nr. 1216-XII din 03 decembrie 1992, tarifele taxei de stat se stabilesc la următoarele cwantumuri pentru cererile de chemare în judecată privitor la litigiile cu caracter patrimonial, cererile de contestare a unui titlu executoriu sau a unui alt document prin care încasarea se produce în mod incontestabil în mărime de 3% din valoarea acțiunii sau din suma încasată, dar nu mai puțin de 150 lei și nu mai mult de 25 000 lei de la persoanele fizice și nu mai puțin de 270 lei și nu mai mult de 50 000 lei de la persoanele juridice.

Pentru cererile de apel împotriva hotărârilor instanțelor judecătorești taxa de stat este de 75% din taxa ce urmează a plătită la depunerea cererii de chemare în judecată sau altei cereri (plângeri), iar în cazul litigiilor cu caracter patrimonial - 75% din taxa calculate din suma contestată.

Conform art. 85 alin. (4) din Codul de procedură civilă, în funcție de situația materială și de probele prezentate în acest sens, persoana fizică sau juridică este scutită de către judecător (de către instanța judecătorească) de plata taxei de stat sau de plata unei părți a ei.

Conform art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța de apel restituie, printr-o încheiere, cererea dacă apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel din încheierea emisă în conformitate cu art. 368 alin.(1).

În conformitate cu art. 368 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă cererea de apel nu întrunește condițiile prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel, în termen de 10 zile de la repartizarea dosarului, dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordînd apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor.

După cum rezultă din actele cauzei, la 1 august 2018 a fost pronunțată hotărârea a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana.

La 3 septembrie 2018, avocatul Alexandru Bot, în numele și interesele Dianei Coroi, a declarat apel împotriva hotărârii din 1 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana. (vol. II, f.d. 71)

Prin încheierea din 18 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, nu s-a dat curs cererii de apel și s-a acordat apelantei termen de 20 zile din momentul comunicării încheierii pentru prezentarea cererii de apel motivate și a dovezii de plată a taxei de stat în sumă de 18 750 de lei. (vol. II, f.d. 75-76)

La 20 noiembrie 2018, avocatul Alexandru Bot în numele și interesele Dianei Coroi a depus, prin intermediul poștei electronice, cerere de apel motivată, prin care a solicitat casarea hotărârii primei instanțe, cu emiterea unei hotărâri prin care acțiunea să fie admisă integral și compensarea cheltuielilor de judecată. (vol. II, f.d. 78, 80-85)

Prin cerere separată, a solicitat scutirea parțială de plata taxei de stat, și anume până la suma de 150 de lei. (vol. II, f.d. 78, 86-96)

Prin încheierea din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins ca neîntemeiată cererea cu privire la scutirea parțială de plata taxei de stat. S-a comunicat apelantei despre necesitatea prezentării dovezii de plată integrală a taxei de stat în sumă de 18 750 de lei, acordându-i pentru aceasta termen de 20 de zile calendaristice, calculat din momentul recepționării încheierii.

Totodată, s-a considerat în continuare că cererii de apel depuse de avocatul Alexandru Bot în numele și interesele Dianei Coroi împotriva hotărârii din 1 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, nu îi este dat curs și s-a explicat apelantei că în caz dacă nu va lichida neajunsul indicat în termenul acordat de instanță, cerere de apel nu va fi considerată depusă și, împreună cu actele anexate, va fi restituită. (vol. II, f.d. 97-98)

La 28 decembrie 2018, avocatul Alexandru Bot în numele și interesele Dianei Coroi, a declarat recurs împotriva încheierii din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău. (vol. II, f.d. 100-102)

Prin încheierea din 30 ianuarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, s-a restituit recursul declarat de avocatul Alexandru Bot în numele și interesele Dianei Coroi împotriva încheierii din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, ca fiind depus împotriva unui act judecătoresc nesusceptibil de a fi atacat în ordine de recurs, conform art. 368 alin. (3) din Codul de procedură civilă. (vol. II, f.d. 111-116)

Iar, prin încheierea din 28 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, s-a restituit cererea de apel declarată de avocatul Alexandru Bot în numele și interesele Dianei Coroi împotriva hotărârii din 1 august 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, din motivul neînlăturării în termenul acordat de instanța de apel a neajunsurilor indicate în încheierea din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, conform art. 369 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă.

La caz, instanța de recurs notează că instanța de apel în dispozitivul încheierii din 28 februarie 2019 în mod greșit a indicat că aceasta poate fi contestată cu recurs doar odată cu fondul cauzei, or, în conformitate cu prevederile art. 369 alin. (2) din Codul de procedură civilă, încheierea judecătorească de restituire a cererii de apel poate fi atacată cu recurs.

Din conținutul încheierilor recurrate rezultă că respingerea cererii de scutire parțială de la plata taxei de stat a fost generată de faptul că argumentele părții apelante privind imposibilitatea achitării taxei de stat sunt insuficiente pentru a admite cerința de scutire de la executarea acestei obligații procesuale, în acest sens nefiind prezentate careva probe utile și pertinente, motivele invocate purtând un caracter declarativ.

Ca consecință, instanța de apel a refuzat în scutirea apelantei de la plata taxei de stat în sumă de 18 750 de lei, considerând motivele invocate, privind starea materială și financiară precară și lipsa mijloacelor financiare necesare pentru achitarea taxei de stat, ca fiind declarative, lipsite de probe în demonstrarea lor cu acte, înscrisuri sau alte documente confirmative.

Astfel a reținut că sarcina părților care solicită scutirea de la plata taxei de stat vizează și obligația de prezentare a înscrisurilor și altor dovezi, care să confirme imposibilitatea acumulării sumei necesare pentru achitarea taxei de stat din sursele avute, inclusiv din contul vânzării, gajării, ipotecării bunurilor sau contractării unor împrumuturi, credite, etc. Respectiv, a constatat că apelanta nu a prezentat probe pentru a confirma faptul imposibilității achitării taxei de stat.

În circumstanțele stabilite, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că încheierile recurate sunt emise în conformitate cu normele de drept procedural care reglementează acțiunile instanței de apel la acea stadiu a procesului.

Instanța de apel întemeiat a restituit cererea de apel declarată de avocatul Alexandru Bot în numele și interesele Dianei Coroi, pe motiv că nu a înlăturat neajunsurile în termenul limită stabilit prin încheierea din 22 noiembrie 2018.

Or, apelanta a beneficiat de termen suficient pentru a înlătura neajunsurile, și anume, pentru a prezenta dovada de achitare a taxei de stat.

Totodată, instanța de apel corect a respins cererea de scutire de la plata taxei de stat și nu a dat curs cererii de apel declarate de Diana Coroi, or, la cererea de apel nu au fost anexate probe suficiente care să ateste situația materială dificilă a acesteia.

Prin urmare, instanța de apel corect a ajuns la concluzia că apelanta nu a prezentat probe concludente ce ar demonstra lipsa surselor financiare, precum și lipsa oricăror bunuri sau imobile, care ar servi drept temei pentru scutirea de la achitarea taxei de stat.

În sensul dat Colegiul reține că în conformitate cu art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

În acest sens, instanța de recurs notează că apelanta, solicitând scutirea parțială de la plata taxei de stat, urma să prezinte documente justificative în vederea confirmării stării financiare dificile, ce împiedică achitarea taxei de stat la depunerea cererii de apel.

Mai mult ca atât, probele prezentate în susținerea demersului cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, nu denotă că acesta nu are și alte venituri, că nu deține conturi bancare și nu dispune de alte mijloace bănești care ar permite achitarea taxei de stat.

Astfel, este cert că Diana Coroi nu a demonstrat prin probe pertinente starea financiară precară și, drept consecință, se constată că instanța de apel întemeiat respins cererea cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, în lipsa probelor ce ar demonstra incontestabil o situație materială dificilă.

Iar, probele prezentate în justificarea cererii de scutire de la achitarea taxei de stat sunt insuficiente pentru a considera că aceasta este în imposibilitate de a achita taxa de stat.

În privința argumentului precum că instanța de apel, după emiterea încheierii instanței de recurs din 30 ianuarie 2019, urma să-i acorde un termen suplimentar pentru achitarea taxei de stat, Colegiul reține că, apelanta a avut timp suficient pentru a înlătura integral și în termen neajunsurile cererii de apel, menționate în încheierile din 18 octombrie 2018 și 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

Distinct de cele relatate, instanța de recurs reține că Curtea Europeană a Drepturilor Omului, prin practica sa constantă de nenumărate ori a precizat că dreptul de acces la un tribunal nu este un drept absolut (cauza Golder împotriva

Regatului Unit §-36 din 21 februarie 1975), ci unul care poate implica anumite limitări din partea statelor contractante, în funcție de nevoile și resursele comunității și ale indivizilor (Ashingdane împotriva Regatului Unit, 28 mai 1985).

În conformitate cu art. 56 alin. (3) și 61 alin. (1) Codul de procedură civilă, părțile sînt obligate să se folosească cu bună-credință de drepturile lor procedurale. Instanța judecătorească pune capăt oricărui abuz de aceste drepturi dacă prin abuz se urmărește tergiversarea procesului sau inducerea sa în eroare.

Folosirea cu buna-credință a drepturilor procedurale, prezumă că partea este obligată la interval rezonabil de timp să manifeste diligență și să se intereseze despre dosarul care se află pe rolul instanței și să respecte termenele prevăzute de lege.

În această ordine de idei, Colegiul notează că Dian Coroi, contestând cu apel hotărârea primei instanțe, avea obligația de a întreprinde toate măsurile necesare de a proteja drepturile sale de acces la instanță (Cauza Van Harn vs Germania nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

În consecință, Colegiul reține că argumentele invocate în cererea de recurs, nu pot fi reținute ca întemeiate, or, instanța de apel la adoptarea încheierilor contestate s-a conformat rigorilor legii.

Din considerentele menționate, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de avocatul Alexandru Bot în interesele Dianei Coroi, cu menținerea încheierii din 28 februarie 2019 și încheierii din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău.

În conformitate cu art. 427 lit. a) și art. 428 Codul de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de avocatul Alexandru Bot în interesele Dianei Coroi.

Se menține încheierea din 28 februarie 2019 și încheierea din 22 noiembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Diana Coroi, intervenient accesoriu Vladimir Tabunșcik, împotriva Organizației de Microfinanțare „Alfa Resurse” Societate cu Răspundere Limitată, intervenienți accesorii Societatea cu Răspundere Limitată „Bistretto” și executorul judecătorec Victor Cațer, cu privire la rezoluțiunea contractului de ipotecă și a contractului de fidejusiune și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței, judecătorul

Ala Cobăneanu

judecătorii

Svetlana Filincova

Dumitru Mardari